

РОБОЧИЙ НАРОД

орган української соціал-демократії в Канаді.
 Виходить щотижня.
 в Вінніпегу, Ман. [Канада], під ч. 144 Higgins Ave.
 Редактор і адміністратор Ів. Навізовський.
 Передплата виносить \$2.00 на рік, за границю так само

"ROBOTCHYJ NAROD" (THE WORKING PEOPLE).

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
 UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
 (Affiliated with the S. D. Party of Canada).
 THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
 Published weekly by
 THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
 at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Man.
 J. NAWIZOWSKY, EDITOR, - AND MANAGER.
 Subscription \$2.00 a year.

Address: Адресуйте:
"ROBOTCHYJ NAROD"
 Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

Рік 1912 в Європі.

Надзвичайно остра форма борби перейшла в 1912 р. в Європі. Європа звернула на себе увагу цілого світу не тільки своїми воєнними експедиціями, але й борбою соціалізму з капіталом.

Ще в 1911 р. ділий ряд держав був захоплений недостатком продуктів. Бракувало тут не різних вин, овочів, лікерів та шампанів, що пють і їдять капіталісти, а бракувало продуктів, котрі є конічними до життя робітничого класу. Бракувало багато продуктів і селянам. Капіталісти даючи робітникам не м'ясо а тільки кістку за їхню тяжку працю, зауважали, що і від того так скупого зарібку, все таки робітники відривають по кускові на науку, та підмогу політичним і економічним організаціям, котрі ведуть борбу з тими галавасами, що хочуть стати володільцями всіх продуктів витворених чужою працею. Капіталісти зауважали, що і селянство заврушилось між собою. Як же не зробити напад, як не кинутись на ті гроші, котрі йдуть в політичні і економічні організації?...

І ось, той продукт, котрий купував ся в селянства за безцін, продавав ся по містах Європи за подвійну ціну. М'ясо стало рідкостю. В Берліні стали їсти і свобідно продавати не кіньське а і свиняче м'ясо. В Парижі і Лондоні, робітники раді, коли можуть мати кусок конячого м'яса. Хліб подорожів. Бараболі теж підніслись в ціні. Відповідно сему, підніслись ціни і на других товарах конячих до життя робітника і селянина. А зарібки коли не зникли, то стояли на місці. Борба була конечна. Лучше організовані робітники, повинні були дати відпир жадним апетитам капіталістів. І англійські робітники зробили се. Вони тільки піднесли знамя борби, так й сейчас в майнах перервалася велика робота. Перестали курсувати пароходи, желізниця; застановились варшати і декотрі фабрики. Майнери домагались закона о мінімум заробітної платні.

Ціла Англія дрожала від сего страйку. І правительство Англії, бачучи, що страйк сей спричинить руйну, рад-не-рад, поспішило впоперек більшості капіталістів і внесло закон хотий компромісовий, то все таки закон на основі жадань майнерів:

"Панове капіталісти! Уважайте на свою захланність, бо ми відповімо вам віною за соціалізм" — сказали робітники, і закон о мінімум заробітної платні зівстав окреслений в 1912р.

В Росії також ясно стало з кінцем року, що робітники стали споминати діла славних борців 1905 і 1906 років. Правительство розстрілюючи в Лені 400 робітників, захотіло заглушити сим їхні жаданя. Але робітники цілої Росії відповіли на се правительству масовими протестами, грендіозними страйками і демонстраціями. Особливо здорово запротестували робітники за ограничене їхні і так скупих політичних прав.

Колі робітники західної Європи в борбі з капіталом показали свою силу і записали на сторінках класової борби нову перемогу, то російська робітничка класа своєю упертою боротьбою і енергією показала цілому світу, що робітничий клас так необхідна з політична свобода, як необхідний з воздух до життя.

Ледви закінчилась італійсько-турецька війна, як вже можна було замітити, що два політичні союзи, котрі організувались в Європі, хотять напасти на ті турецькі провінції, котрі могли бути ринками збуту їхніх товарів. Ті часи коли Європа панувала на всіх чужосторонних ринках, давно минули вже. Вже більше чим пів століття, як Америка вступила на дорогу конкуренції, розвинула величезний промисел, армію і флоту. Америка вепіла взяти також в свої руки таку старо-дворянську державу як Іспанія, відбираючи її цілі острови.

Рівночасно росли і другі держави. Далекі ринки не

були достаточними, треба було подумати о ближших.

При сучаснім розвоєві пролетаріату і капіталістичної конкуренції, довго тривають безробітня та погані кризи. Треба ринків, треба і кровопролиття робітничого класу, — говорять капіталісти. І не бачили вони перед собою нішого виходу, як розбудити між балканськими народами релігійну ворожнечу проти Туреччини. Але опісля „побіда", яку віднесли балканські держави над Туреччиною, не на жарт перестрашила капіталістів Європи. Вовчі апетити побідоносців, збурили всі плани їхніх покровителів. І тут власне заговорив той, кого вони найбільш думали задурювати.

Колі передше, при розпочатку балканської війни, задумано протест турецьких і балканських соціалістів, — то задуманий протест цілого інтернаціоналу, показав ся не в силі, бо робітники Німеччини, Австрії, Франції і других держав устроїли 100,000 демонстрацій і заявили: „Війна, війна!" „Нам робітникам світа треба тільки внутрішньої війни. Коляж влади обявлять війну війну, то ми виповімо їм внутрішню війну", — так сказав один старий ветеран на соціалістичнім конгресі в Базелі. На конгресі сім зібравсь делегати 23 держав світа, в числі 548 осіб протестуючи проти війни. І сей протест склони великі держави заговорити о необхідности мира.

Колі пролетаріат більше розвивав свою діяльність, тим яснійше ставало, що війна буде прикорочена.

Загально про 1912 р. скажемо, що в нїм щезли майже всі самодержавні правительства, котрі з заступлені конституційною управою,

робітники поставили собі за задачу здобути мінімум заробітної платні,

російські робітники показали, що без політичної борби, без політичної свободи нема можливости мирно вести класову борбу,

своїм вмшанєм ся в війну соціалізм показав, що тільки він один стоїть на сторожі спокою, і що робітничка класа з одинока оборонцем спокою і противником війни.

Колі наші читачі схотять зрозуміти се, то побачать, що піддержуючи соціалістичну партію, соціалістичну пресу, вони тим самим приближують ся до дня, в котрім всі народи під червоним прапором соціалізму стануть братами, стануть одним суспільством, суспільством праці.

Максим Горький.

Один із королів республіки.

[Щр. М. Попович].

Соціалісти — пісок в машині життя, пісок, який проникаючи всюди розстроєв правильну роботу механізму. В доброго правительства не повинно бути соціалістів. В Америці они родять ся. Значить — люди в Вашингтоні не вповні ясно розуміють свої задачі. Они повинні позбавляти соціалістів горожанських прав. Се вже найменше. Я говорю — правительство повинно стояти ближше життя. Дятого всіх його членів повинно ся набирати з поміж мільонерів. Так!

— Ви дуже солідний чоловік! — сказав я.
 — О, так! — згодив ся він, потверджуючо киваючи головою. Тепер з його лиця зовсім счезло все дятяче і на щоках явилось глибокі морщини.

Мені захотіло ся спитати його про штуку.
 — Як ви відноситесь... почав я, но він підняв палець і заговорив сам:

— В голові соціаліста — атеїзм, в животі у нього — анархізм. Його душа охрилена Дияволом, крилами безумства і злоби... Для борби з соціалістом необхідно треба мати більше релігії і вієська. Релігія — протв атеїзму, вієська — для анархії. Спершу — насипте в голову соціаліста олова церковних проповідій. Эсли се не вилічить його — нехай вієсько накидає йому олова в живіт.

Він самоуверенно кивнув головою і твердо сказав:
 — Велика сила Диявола!
 — О, так! — радо притакнув я.

Вперше обсервував я силу впливу жовтого Диявола — золота в таким ярким виді. Сухі, подіражені подагрою і ревматизмом кости старика, його слабе, знищене тіло в мінку старої шкіри, вся та невеличка купа старого сьмітя була тепер одушевлена холодною і жорстокою волею жовтого Отця дожи і духового зіпсуття. Он старика блєстїли, як дві нові монети і цілий він став крипшим і натуральнішим. Тепер він еше більше виглядав на служачого но я вже знав, хто його пан.

— Що ви думаете про штуку? — спитав я.
 Він поглянув на мене, повів рукою по своєму обличю і стер з нього враз жорстокої злоби. Знова щось то дятяче явилось на сьому лиці.

— Як ви сказали? — спитав він.
 — Що ви думаете про штуку?
 — О! — спокійно відізвав ся він. — Я не думаю о ній, я її просто купую...

— Мені се звісно. Но може бути, у вас з свої погляди і вимоги для нього.

— А! Розумієть ся, я маю вимоги... Она повинна

бути забавна, ся штука, — ось чого я вимагаю. Треба, щоб я сьміяв ся. В моїм ділі мало сьмішного. Нєобхідно покропити мозок іноді чимнебудь успокоючим... а іноді визиваючим енергію тіла. Колі штуку роблять на сталь або на стїнах, она повинна визивати апетит... Реклями належить писати самими лучшими, яркими фарбами. Треба, щобі рекляма схватила вас за нїс здалека, эше з мїлю від неї і відразу привела куда она зве. Тодї она вартїсна витраченого на ню гроша. Статуї або вази — завсїгди лучші з бронзу, чим з мармуру або фарфору. Прислуга не так часто зломить бронз як фарфор. Дуже гарно — борба когутів і ловля щурів. Я видів се в Лондоні... дуже гарно! Бокс — також гарно, но не повинно се допускати убїєства... Музика повинна бути патріотична. Марш — се завсїгди гарно, но найкрасшій марш — американський. Америка — найлучша країна сьвіта — ось чому американська музика найкраща зі всіх в сьвіті. Гарна музика завсїгди там, де гарні люди. Американці — найкращі люди землі. У них більше всего грошей. Ніхто не має стїльки грошей, що ми. Тому до нас прийде невдовзі цілий сьвіт...

Я слухав, як самовдоволено балакало се хоре дїтя і з вдячністю думав о дикарях Тасманії. Говорять і они також людодїли, но в них, всеж таки, ровнїте естетичне чуť.

— Ви буваєте в театрі? — спитав я старого раба жовтого Диявола щоби спинити хвалєнє ся країною, яку він споганив своїм житєм.

— Театр? О, так! Я знаю, се також штука! — вивєсно сказав він.

— А що вам подобає ся в театрі?

— Гарно, коли багато молодих дам декольте, а ви сидите висше них! — відповів він, подумавши.

— Що ви любите більше всего в театрі? — спитав я туманїючи.

— О! — викликнув він, роззявши рот на всю ширину щок. — Розумієть ся, артисток, як всі люди... эсли артистки гарні і молоді — они завсїгди інтересні в штуці. Но трудно вгадати відразу котра дійсно молода. Они всі так добре притворяють ся. Я розумію, се їх ремесло. Но іноді думаєм — ага! Ось се дївчина! Потім показує ся, що єї пядєсять літ і она мала не менше двох соток любовників. Се вже неприємно... Циркові артистки лучші чим театральні. Они майже завсїгди молодші і більше гнучки...

Він, видно, був добрим знатоком в сїм ділі. Навіть я, закорїтлий грїшник, все житє бродивший в згрішеню, багато дєтого довідав ся від нього вперше.

— А як вам подобають ся вірші? — спитав я його.

— Вірші? — запитав він, опускаючи очи на черевки і наморщивши чоло. Подумав і кивнувши головою показав мені відразу всі зуби. — Вірші? О, так! Мені дуже подобають ся вірші. Житє стане дуже веселим, коли всі зачнуть друкувати реклями віршами.

— Хто ваш улюблений поет? — поспішив ся я поставити друге питає.

Старик поглянув на мене здивовано і поволи спитав:

— Як ви сказали?
 Я повторив питає.

— Гм... ви дуже забавний чоловічок! — сказав він запитливо киваючи головою. — Защо-ж буду я любити поета? І пощо його любити?

— Простїть мені! — сказав я, отираючи піт з чола.
 — Я хотїв спитати вас, яка ваша улюблена книжка. Я виключаю книжку чєків...

— О! Се друге діло! — згодив ся він. — Я люблю дві книги — Біблію і Головну Бухгалтерську. Они обидві однаково вдихновляють ум. Вже коли береш їх в руки — відчуваєш, що в них сила, яка дає тобі все, що потрібно.

— Він насьміхав ся з мене, — подумав я і уважно заглянув йому в лице. Ні. Його очи убивали всякий сумнів в отвертїсть того дятяти. Він сидїв в креслі, як висохла ядро орїха в своїй скаралупі і було видно, що він увірений в правді своїх слів.

— Так! — продовжав він, розглядаючи нігті — се дійсно гарні книги! Одну написали пророки а другу сотворив я сам. В моїй книці мало слів. В ній цифри. Они розказують про те, що може зробити чоловік, эсли счоче працювати чесно і пильно. Після моєї смерти правительство повинно-би опублікувати мою книгу. Нєхай люди видять, як треба їти, щоби підняти ся на сє височину. І торжественним рухом побідника він обвів довкруги себе.

Я відчував, що пора скоротити розмову. Не всяка голова може байдужно відносити ся, коли по ній топчуть ногами.

— Може бути ви скажете щонебудь про науку? — тихо спитав я.

— Наука? — він підняв палець, очи і поглянув в стєло. Потім виняв годинник, подивив ся котра година, замкнув коверту і намотавши ланьду щок на палець, покрутив ним у воздух. Після всего того він вдихнув і заговорив:

— Наука... так, я знаю! Се — книги. Эсли в них добре пишуть про Америку — книги пожиточні. Но в книжках рідко пишуть правду. Сї... поети, які роблять кни-

жки — мало заробляють, заняті ділами, немє злі, тому що в них не повинно добре плати вік завсїгди добрий і жки о Америці, треба ти всі книжки, які д...

— Ви трохи виділи? — спитав я.

Він опустил вікно і вивєвно промовив:

— Ну, так, учіть фєсори, акушерки, ри, інжїнери. All right повинні вчити дурня зав менї оноді, що не розумію. Я думаю бути дана соціалістична творити науки. Нау Едізон, так, фонографію багато книг з наукою читати книжок, сумнів. Все на землї мішатї книги в ділі. Я встав.

О, ви відходіть! Так! — сказав я.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Він почав гикати і змисл бути мільонером.

Біля

Воєнний спїсок, Чужобїні, в малює ось таку Вилкані:

...Дєнь і нї самї вже трїюмфодови Болгар.

ли всі на власнїтїла недавно то снули патріоти.

Був ясний вою товпою чєтам шпиталь, д лїзницею довод.

Лївно пер майже мовчки.